

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΠΑ020	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνικά	Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης	
	Αγγλικά	Sociology of education	
		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Παράδοση		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποβάθρου Γενικών Γνώσεων Επιστημονικής Περιοχής		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΝΑΙ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Οι κάρτες PowerPoint, το αναλυτικό περίγραμμα, τα βασικά και τα βοηθητικά κείμενα εργασίας αναρτώνται στο classweb.		

2.ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα της επιτυχούς παρακολούθησης είναι:

Η δυνατότητα ενίσχυσης της αφανούς παιδαγωγικής υπό το πρίσμα της κοινωνιολογίας

Η δυνατότητα κατανόησης των κοινωνικών παραγόντων που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας

Η δυνατότητα ανάπτυξης της κριτικής και συνθετικής σκέψης

Learning outcomes

The academic-pedagogical results are the follows:

The possibility of reinforcement of the invisible pedagogy through sociology

The possibility of understanding the relations between external factors and the school culture

To cultivate the critical and synthetic thought

Γενικές Ικανότητες

Η δυνατότητα εργασίας σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Η δυνατότητα εμπέδωσης της παραγωγικής και της επαγωγικής σκέψης

Η δυνατότητα ανάπτυξης της κριτικής και αναστοχαστικής σκέψης

Η δυνατότητα κατανόησης της ιστορικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων και των παιδαγωγικών ιδεωδών

General competences

Work in an interdisciplinary context

Familiarization with deductive and inductive thought

Development of the critical and reflexive thought

Understanding the historicity of educational systems and pedagogical ideals

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει ως στόχο την κατανόηση της ιστορικότητας των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων, διά μέσου της παράλληλης εξέτασης της κοινωνιολογικής θεωρίας. Χωρίζεται σε τέσσερα μέρη.

Στο Πρώτο Μέρος παρουσιάζεται η κοινωνιολογική ανάλυση του Εμίλ Ντυρκάιμ, που αφορά στις σχέσεις ανάμεσα στον τύπο κοινωνίας και την εκπαίδευση από το Μεσαίωνα μέχρι το 19^ο αιώνα.

Στο Δεύτερο Μέρος εξετάζονται οι δύο μείζονες προτάσεις, της ρεαλιστικής και της νέας παιδαγωγικής, οι οποίες διατυπώνονται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και διαπερνώνται από τις ιδέες-αιτήματα της κοινωνικής διαφοροποίησης και της δημοκρατίας. Εξετάζεται, επίσης, η περίοδος που ανοίγει κατά το μεσοπόλεμο και κλείνει τη δεκαετία 1950. Πρόκειται για μία περίοδο εφαρμογής των παραπάνω ιδεών που μετασχηματίζονται σε αιτήματα για ισότητα ευκαιριών και/ ή συνθηκών ως προς την πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Στο Τρίτο Μέρος εξετάζεται η περίοδος 1960-1980, η οποία κυριαρχείται από την αντιπαράθεση των θεωριών κοινωνικής κινητικότητας και των θεωριών κοινωνικής αναπαραγωγής. Εξετάζεται επίσης το ενδιαφέρον της οικονομικής επιστήμης για την εκπαίδευση (ανθρώπινο κεφάλαιο), όπως και η διατύπωση νέο-φιλελεύθερων ιδεών για την λειτουργία και οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Στο Τέταρτο Μέρος εξετάζεται η περίοδος που ανοίγει τη δεκαετία 1980, πρωτίστως στις ΗΠΑ και στη Μεγάλη Βρετανία, και συνεχίζεται ως τις μέρες μας. Οι ιδέες αιτήματα που κυριαρχούν αυτή την περίοδο είναι η αναγνώριση της διαφορετικότητας και η αγοραιοποίηση των εκπαιδευτικών φορέων και θεσμών.

Μαθήματα

Μέρος Πρώτο

1. Εισαγωγή: Τι είναι η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
  - Κοινωνική διαστρωμάτωση, καταμερισμός της εργασίας, πολιτισμός, πολιτική
  - Η σύγχρονη ιδεολογία: Ισότητα και ιεραρχία
2. Η εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης
  - Τύπος κοινωνίας και παιδαγωγικά ιδεώδη

Μέρος Δεύτερο

3. Η ρεαλιστική και η νέα παιδαγωγική
  - Κοινωνικά δικαιώματα και εκπαίδευση
4. Η ισότητα των ευκαιριών
  - Δημοκρατικά ιδεώδη και κοινωνική πραγματικότητα
  - Το ανθρώπινο κεφάλαιο

Μέρος Τρίτο

5. Οι κοινωνικές ανισότητες
  - Περιγραφικές μελέτες
  - Τα κρυφά αναλυτικά προγράμματα

6. Κοινωνική κινητικότητα και κοινωνική αναπαραγωγή
  - Τι λένε οι αριθμοί
  - Ιδεολογία και ιδεολογική κυριαρχία
  - Τα αναλυτικά προγράμματα
7. Συμβολικός έλεγχος και κοινωνική αναπαραγωγή
  - Οι κοινωνιο-γλωσσικοί κώδικες
  - Μορφές κοινωνικοποίησης και διαδικασίες συμβολικού ελέγχου
8. Πολιτισμικό κεφάλαιο και συμβολική βία
  - Η εξάρτηση διά της ανεξαρτησίας
  - Η συμβολική κυριαρχία

Μέρος Τέταρτο

9. Η στροφή στην κουλτούρα
  - Από τις θεωρίες αναπαραγωγής στις θεωρίες αντίστασης
  - Από την ισότητα στη διαφορετικότητα
10. Οι νέοι προσδιορισμοί της παιδαγωγικής
  - Κριτικές παιδαγωγικές και παιδαγωγική της αντίστασης
  - Μεταμοντέρνες παιδαγωγικές
11. Το νεοφιλελεύθερο σχέδιο
  - Η αγοραία ορθολογικότητα
  - Η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία
12. Διαδικασίες συμβολικής κυριαρχίας
  - Μερτησιμότητα
  - Κυβερνησιμότητα
  - Αξιολόγηση και διεθνής έλεγχος
13. Σύνοψη μαθήματος και γενικά συμπεράσματα

SYLLABUS

The lesson aims to the understanding of the historicity of the modern educational systems, which are examined in parallel with the evolution of sociological theory. It is separated in four parts:

Part I

1. What is sociology of education
  - Social stratification, division of labor, culture, politics
  - Modern ideology: Equality and hierarchy
2. The evolution of sociological thought
  - Type of society and pedagogical ideals

Part II

3. Realistic and new pedagogies
  - Social wrights and education
4. Equality of oppurtunities
Democratic ideals and social reality
Economy and education: The Human capital

Part III

5. Socials inequalities
  - Descriptive sociology of education
  - The hidden curricula

6. Social mobility and social reproduction
  - Speaking with numbers
  - Ideology and dominant ideology
  - Dominant ideology and curricula
7. Symbolic control and social reproduction
  - Socio-linguistic codes
  - Forms of socialization and procedures of symbolic control
8. Cultural capital and symbolic violence
  - Dependency through independency
  - The symbolic domination
9. The cultural turn
  - From theories of social reproduction to theories of resistance
  - From equality to difference

Part IV

10. The new pedagogies
  - Pedagogies of resistance, of critique, of revolution
  - Postmodern pedagogies
11. The neoliberal project in education
  - The rationality of the marketization
  - The neoliberal ideology
12. Procedures of symbolic domination
  - Accountability
  - Governance – governability
  - Evaluation and the international control
13. Conclusions

4.ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Στο classweb αναρτώνται τα αναλυτικά περιγράμματα της κάθε παράδοσης-διάλεξης.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Παρακολούθηση διαλέξεων	39
	Μελέτη αναρτημένων σημειώσεων	21
	Μελέτη αναρτημένων κειμένων	65

	Συγγραφή εργασίας (προαιρετική)	(25)
	Σύνολο Μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<u>Ελληνικά:</u> Μία ή δύο από τις ακόλουθες: - Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, - Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, - Γραπτή Εργασία, - Προφορική Εξέταση	<u>Αγγλικά:</u> One or two of the followings: -Questions of short answer -Essays - -Essays at home - Oral examination

5.ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κατά ενότητες

E. Durkheim, *Η εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2014

John Dewey, *Δημοκρατία και εκπαίδευση*, στο Σ. Τριαντάρη Μαρά, *Η φιλοσοφία του πραγματισμού στην εκπαίδευση*, Θεσσαλονίκη, Σταμούλης, 2012

*

- Parsons, «Η σχολική τάξη ως κοινωνικό σύστημα», στο Α. Φραγκουδάκη, *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1985, σ. 249-280
- Coleman J., «Ισότητα εκπαιδευτικών ευκαιριών», στο Α. Φραγκουδάκη, *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1985, σ. 301-356
-
- Mehan H. 1978, Structuring School Structure, *Harvard Educational Review*, 48: 32-61 ή
- Mehan H. 1992, Understanding Inequality in Schools: The Contribution of Interpretative Studies, *Sociology of Education*, 65(1): 1-20
- Rist R. 1970, Student Social Class and Teacher's Expectations: The 'Self-fulfilling Prophecy' in Ghetto Education, *Harvard Educational Review*, 40: 411-450.
-
- Bernstein B. 1989, Κώδικες, τροπές και διαδικασία πολιτισμικής αναπαραγωγής: Ένα μοντέλο *Παιδαγωγικοί κώδικες και κοινωνικός έλεγχος*,
- Class and pedagogies: Visible and invisible [III. 4: 107-129]

*

Bernstein Basil 1971 [2003], *Class, Codes and Control: I. Theoretical Studies towards a Sociology of Language*,.

Bernstein Basil 1973 [2003], *Class, Codes and Control: II. Applied Studies towards a Sociology of Language*,.

Bernstein Basil 1975 [2003], *Class, Codes and Control: III. Towards a Theory of Educational Transmission*,

Bernstein Basil 1990 [2003], *Class, Codes and Control: IV. The Structure of Pedagogic Discourse*,

1. Social class, language and socialization [I.9: 123-145]
2. Social class differences in the relevance of language to socialization [II. 2: 22-43]
3. Social class and pedagogic practices [IV. 2:]. Κοινωνική τάξη και παιδαγωγικές πρακτικές
4. On the classification and framing of educational knowledge [I. 11: 156-157 & III. 5].
Περί ταξινόμησης και περιχαρακώσεως...
5. On the curriculum [III. 4: 77-76]
6. Codes, modalities... [IV. 1:]
7. Elaborated and restricted codes [IV. 3]
8. Education, symbolic control and social practices [IV. 4: 122-142]
9. Toward a sociological theory of pedagogy, in *Pedagogy, Symbolic control and Identity: Theory, research, critique* [Part I. 1-2-3-4-5: 3-87]

- Bourdieu P.& J.-C. Passeron [1970] 2014, *Η αναπαραγωγή*, Αθήνα. Αλεξάνδρεια
- Bourdieu P.& J.-C. Passeron [1964] 1996, *Οι κληρονόμοι: Οι φοιτητές και η κουλτούρα*, Αθήνα, Καρδαμίτσα
- J.-C. Passeron 2004, «Σαράντα χρόνια μετά: Τι μένει από τους Κληρονόμους και την Αναπαραγωγή;», στο Ν. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Για την εκπαίδευση του μέλλοντος: Οι προτάσεις του Πιερ Μπουρντιέ*, Νήσος.
- P. Bourdieu, *Γλώσσα και συμβολική εξουσία*, Αθήνα, Α. Καρδαμίτσα, 1999

Young M., 2008, *Bringing knowledge back in: From social constructivism to social realism in the sociology of education*, Λονδίνο, Routledge

Young M. 1998, *The Curriculum of the Future*, Palmer Press, Section I: "Constructing and Reconstructing a Sociology for the Curriculum": 7-48. Κεφάλαια 1. 2 και 3.

- "The Curriculum as Social Organized Knowledge"
- "Curriculum Change: Limits and Possibilities"
- "The Curriculum and the new Sociology of Education"

*

- Αλτουσέρ Λ. 1978, «Ιδεολογία και ιδεολογικοί μηχανισμοί του κράτους», *Θέσεις*, Αθήνα, Θεμέλιο
- Apple M. [1976] 1986, *Ιδεολογία και αναλυτικά προγράμματα*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, (βλ. κυρίως σσ. 160-213)
- M. Apple 1993, *Εκπαίδευση και εξουσία*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής.
- Willis P. [1977] 2012, *Learning to labour. Μαθαίνοντας να δουλεύεις*, Αθήνα, Gutenberg.
- Jenks Chris 1993 (ed.), *Cultural Reproduction*, Routledge, Λονδίνο

*

- Giroux H. 2010, «Συνοριακή παιδαγωγική», Π. Γούναρη & Γ. Γρόλλιος (επιμ.), *Κριτική Παιδαγωγική: μια συλλογή κειμένων*, Αθήνα, Gutenberg, , σ. 252-278.

- Stanley Aronowitz, Henry A. Giroux *Postmodern Education Politics, Culture, and Social Criticism*, University of Minnesota Press, 1991
  - Π. Γούναρη & Γ. Γρόλλιος 2012, (επιμ.), *Κριτική Παιδαγωγική: μια συλλογή κειμένων*, Αθήνα, Gutenberg, 2010
  - Rust Val D. 1991, «Postmodernism and its Comparative Education Implications», *Comparative Education Review*, 34 (4): 610-626.
  - Gewirtz Sharon, Alan Cribb 2006, What to do about Values in Social Research: The Case of Ethical Reflexivity in the Sociology of Education, *British Journal of Sociology of Education*, 27(2): 141-155
  - Hammersley M. 1996, «Post mortem or Post modern? Some reflections on British Sociology of Education», *British Journal of Educational Studies*, 44-4: 397-407
  - Schilling C. 1993, «The Demise of the Sociology of Education in Britain?», *British Journal of Sociology of Education*, 14-1: 105-121
  - Moore B. & J. Muller 1999, «The Discourse of ‘Voice’ and the Problem of Knowledge and Identity in Sociology of Education», *British Journal of Sociology of Education*, 20(2)
- *
- Ch. Laval, *La nouvelle raison du monde: Essai sur la société néolibérale*, Παρίσι, La Découverte – Poche, 2010
  - C. Laval, *L'école n'est pas une entreprise: Néo-libéralisme et l'assaut de l'enseignement public*, Παρίσι, Editions de la Découverte, 2003
  - C. Laval, L. Weber (επιμ.), *Le Nouvel Ordre éducatif mondial, OMC, Banque mondiale, OCDE, Commission européenne: Nouveaux regards*, Παρίσι, Syllepse, 2002
  - Chr. Laval, *L'école n'est pas une entreprise; Le néo-libéralisme à l'assaut de l'enseignement public*, Παρίσι, La Découverte/Poche, 2004
  - M. Molesworth, R. Scullion, E. Nixon (ed.), *The marketization of higher education and the student as consumer*, Νέα Υόρκη, Routledge, 2012
  - F. Maringe. P. Gibbs, *Marketing higher education: Theory and practice*, Open University Press, 2009.
  - Α. Γεωργούλας, *Μετασχηματισμοί της εκπαίδευσης: Σύγχρονη ιδεολογία και συμβολική κυριαρχία*, Αθήνα, Τόπος, 2017